

i užívání vědeckých method, vypracovaných glossatory a komentatory (práva římského), obracených na právo domácí (81). Také v slovanském právé vůbec a v právé anglickém shledává tu podobu, že oboje jest méně závislé na právé římském, nežli práva jiných zemí evropských, kdež skoro všude domácí právo bylo znenáhla pohlceno právem římským (150).

Srovnací způsob Zigelův dodává jeho spisu obzvláštní zajímavosti a přitažlivosti. Nepochybuji, že zpytatelé slovanského práva najdou v jeho pěkné knížce, ač si příliš hledí stručnosti, nejen poukazy na mnohé úkoly, ale i vítané pokusy k jich řešení, i pokyny a pobudky k dalšímu badání,

Ľ. Kalousek.

Gustav Friedrich, O zakládací listině kapituly Litoměřické (Prolegomena k české diplomacie I). Rozpravy České Akademie císař. Františka Josefa I., třída I., ročník IX., čís. 2.

Předmětem pilné studie jsou tři texty zakládací listiny Litoměřické, z nichž první *A* dle výzkumů Friedrichových vznikl buď současně se založením Litoměřické kapituly (dle tradice r. 1057) neb o málo později, druhý text *B*, obsažený v potvrzovacím privileji krále Přemysla z r. 1218, ve stol. XII. (Palacký kladl jej do stol. XI.), kdežto třetí text *C* v domnělém originále t. j. v listině, jež se sama za originál vydává, jest padělkem ze stol. XIV. (dle Palackého ze stol. XIII.). Pro právní dějiny jest zajímavým výsledek bádání Friedrichova, dle něhož text *A* jest nejstarší v bezpečném originále dochovanou listinou knížat českých, tak že nejstarší formou české listiny knížecí jest tak zvaný akt, t. j. nepověřený, objektivně (ve třetí osobě) složený záznam, jenž sám o sobě ani nemá moci právotvorné (jako tak zv. carta), ani samostatné moci průvodní (jako tak zv. notitia); nýbrž má pouze zachovati paměť toho kterého právního jednání, po případě i jména svědků, tím pak také pro budoucnost usnadniti důkaz o té které právní skutečnosti. Stojí tedy česká listina knížecí té doby na téže výši jako tehdejší soukromá listina v okolních krajinách říše německé, a liší se podstatně od současné německé listiny královské, která celkem má povahu t. zv. notitiae. Jsa nejstarší listinnou památkou českého původu, podává text *A* řadu současných zpráv o hospodářských a právních poměrech českých v druhé polovici XI. století. Vznik textu *C* ve stol. XIV. pak ukazuje, že v té době formou knížecí listiny byla t. zv. notitia, takže listina pečeti ověřená měla již samostatnou moc průvodní. — Proti výsledkům studie Friedrichovy vystoupil polemicky *A. L. Krejčík* v Čes. čas. hist. XVIII. (1902, str. 158–166), snaže se dokázati, že text *A* jest stará paměť některého kanovníka, ne však o založení, nýbrž o majetku kapituly Litoměřické, a nikoli ze století XI., nýbrž XII.; že text *B* jest falsum provedené na jméno Přemysla Otakara I. v l. 1219 až 1225, a že text *C* pochybné falsum 14. stol. a sice let 1319–1341; avšak dle našeho náhledu podařilo se *G. Friedrichovi* námitky na témž místě (str. 166–173) přesvědčivě vyvrátiti.

Dr. Ľ. Demel.

Archiv Český čili staré písemné památky české i moravské. Nákladem zemským vydává kommise k tomu zřízená při Kr. České Společnosti Nauk. Redaktor *Josef Kalousek*. Díl XIX. 1901 stran 707 ve kvartu.

V prvním ročníku tohoto Sborníka str. 205 podal jsem stručnou zprávu o 18 svazcích Archivu Českého. Díl 19. naplněn jest vesměs písemnostmi, jež k tisku upravil professor Čelakovský. Největším dílem jsou to registra soudu komorního z let 1511–1519. Snahou vydavatele jest, vydati na světlo všechna registra tohoto soudu královského, která se zachovala z těch let. Obsah jich, totiž předmět pŕihonův, svědomí a nálezův, jest velice rozmanitý, a jest v něm v 16. věku valnější počet věcí důležitých a zajímavých, nežli se nachází v registrech z druhé polovice 15. věku. Upozorňuji jen na dva nálezy